

CONCURSUL ȘCOLAR NAȚIONAL DE COMPETENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ COMPER

EDIȚIA 2012-2013 / ETAPA NAȚIONALĂ – 5 iunie 2013

COMPER – COMUNICARE, CLASA a VII-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de 90 de minute.

Citește cu atenție textele, apoi bifează răspunsul corect:

A. Ce înseamnă „efectul placebo”?

Cuvântul **placebo** provine din limba latină și înseamnă „voi face pe plac”. Efectul placebo se referă la un ansamblu de modificări ce apar la o persoană sănătoasă, căreia i s-a administrat o substanță farmaceutică, dar neutră din punct de vedere medicinal, prescrisă bolnavului cu scopul de a-i face plăcere mai degrabă decât a-i fi utilă. Deși tratamentele pe bază de licori fără valoare curativă sunt practicate de la începuturile medicinei de către vraci sau de vindecători de orice fel, doctorii care practică medicina clasică refuzau inițial să creadă că pacienții se pot vindeca singuri, doar prin puterea gândului. Efectul placebo a fost reabilitat în ultimii zeci de ani, iar acum medici, biologi, psihologi și sociologi colaborează pentru a înțelege ce se petrece la nivelul creierului și cum pot fi mărite șansele de vindecare.

Cum și când apare?

Efectul placebo nu reprezintă doar un proces de autosugestie. Dacă o pilulă conținând zahăr, prezentată pacientului ca un puternic analgezic*, reușește să aline durerea, acest fapt se întâmplă datorită unor mecanisme complexe. Prima dovadă obiectivă a felului în care acționează efectul placebo a fost oferită recent, în urma unui studiu realizat de o echipă de cercetători germani. Potrivit acestui studiu, efectul placebo apare prin blocarea căilor de transmisie a durerii care coboară de la creier până la măduva spinării. La nivelul unei regiuni a măduvei spinării numită „cornul dorsal” acționează niște substanțe calmante, produse în mod natural de către creierul uman în cantități mici, numite „opioizi endogeni”. În plus, s-a demonstrat că, atunci când se manifestă efectul placebo, în zona din creier numită **nucleus accumbens**, asociată cu recompensele, cu bucuria, dar și cu dependența, are loc o creștere spectaculoasă a cantității neurotransmițătorului dopamină. [...]

Funcționează pentru toată lumea?

Totuși, doar o treime din pacienți răspund la tratamentele placebo. Copiii răspund mai bine decât adulții, iar bolnavii de Alzheimer nu pot manifesta efectul placebo. Specialiștii pun acest lucru pe seama pierderii capacității de a avea așteptări din cauza afectării unei zone din creier, numită cortex prefrontal.

(Irina Ban, „Puterea vindecătoare a minții – efectul placebo”, în revista *Bioplanet*, nr. 30, martie 2012)

* analgezic – (medicament) care calmează sau înlătură temporar durerea.

B. *Văzând câte gânduri pierdute există, Gând cel Bun a început să se gândească și la ele. Majoritatea nu știau secretul zborului – agățatul de cuvinte și de sunete –, așa că pluteau ori stăteau la întâmplare pe unde apucau.*

— *Fiecare om ar trebui să aibă grijă de gândurile lui, îi spuse el într-o zi Îngerului Parcărilor. Oamenii au grijă de copiii abandonati, de câinii fără stăpân, de mașini, dar de gândurile lor nici nu le pasă...*

— *Nu sunt toți oamenii la fel, îi răspunse Îngerul Parcărilor. Eu văd și la mine în parcare, unii... niște derbedei, dar alții... cumsecade și la locul lor.*

— *Poate unii ar vrea să adopte gânduri, murmură nu prea convins Gând cel Bun.*

La început Îngerul Parcărilor a izbucnit în râs. „Oameni care să adopte gânduri – ce prostie!” se gândi el. Dar apoi, auzind poveștile triste ale gândurilor pierdute întâlnite de Gând cel Bun în plimbările lui, se gândi că la urma urmei nu este o idee atât de caraghioasă. Erau gânduri de tot felul: vreau-să-mă-fac-regizor, trebuie-să-învăț-să-înot, să-fiu-cel-mai-mare-fotbalist-din-lume, aș-dori-să-sădesc-un-pom, trebuie-s-o-văd-mai-des-pe-bunica, o-să-scriu-o-carte-despre-balene, voi-citi-o-carte-pe-săptămână, o-să-stau-afară-cel-putin-30-de-minute-zilnic, voi-fi-mai-calm. Era păcat să se piardă, zău! Așa că se hotărî: va convinge oamenii să adopte gândurile găsite de prietenul său, Gând cel Bun!

(Laura Grünberg, *Poveste cu un gând strănutat*)

C. *Mi-amintesc cu uimire și-acum
de timpul în care aveam
o gândire învălmășită, de fum,
în care-amintirile și dorințele și iubirile
se frângeau,
și-așteptam să adorm, să m-azvârlu în somn,
ca un pescuitor de perle, căruia marea
șuvițe de sânge îi smulge din nări.
Eram pe-atunci legat de obiecte cu invizibile liane,
și atârnat de ele-n legănare,
din oră mă săltam în oră,
cum dintr-un arbore într-altul
al junglei de odinioară
Tarzan se arunca urlând,
cu talpa-n aer fluturată,

fără s-atingă niciodată
liniștea fecundului pământ.*

(Nichita Stănescu, *Mi-amintesc cu uimire*)

I. INIȚIERE

- I.** Conform informațiilor din textul A, cuvântul *placebo*:
- provine din limba greacă și înseamnă „voi face pe plac”;
 - provine din limba arabă și înseamnă „nu voi face pe plac”;
 - provine din limba italiană și înseamnă „unii vor face pe plac”;
 - provine din limba latină și înseamnă „voi face pe plac”.

2. Primele dovezi obiective ale modului în care acționează efectul placebo au fost oferite de:
a. o echipă de cercetători germani; b. o clasă de elevi germani;
c. o echipă de cercetători spanioli; d. o echipă de neurochirurghi germani.
3. Zona din creier asociată cu recompensele poartă denumirea de:
a. cornul dorsal; b. nucleus accumbens;
c. dopamină; d. măduva spinării.
4. Persoanele care nu pot manifesta efectul placebo sunt:
a. copiii; b. bolnavii de Alzheimer;
c. bătrânii; d. tinerii.
5. O structură din textul **B** care explică în ce constă secretul zborului unui gând este:
a. *agățatul de cuvinte și de sunete;* b. *vreau-să-mă-fac-regizor;*
c. *pluteau ori stăteau la întâmplare;* d. *unii ar vrea să adopte gânduri.*
6. Prima replică din textul **B** este rostită de:
a. un gând anonim; b. Gând cel Bun;
c. Îngerul Parcărilor; d. un om care adoptă gânduri.
7. Substantivul care se repetă în textul **C** este:
a. fum; b. gândire;
c. amintire; d. oră.
8. Versul din textul **C** care face referire la starea actuală a eului liric este:
a. *Mi-amintesc cu uimire și-acum;*
b. *din oră mă săltam în oră;*
c. *Eram pe-atunci legat de obiecte cu invizibile liane;*
d. *se frângeau;*
9. Fac parte din câmpul lexical al naturii următoarele cuvinte din textul **C**:
a. *fum, sânge;* b. *marea, Tarzan;*
c. *liane, arbore;* d. *pământ, pescuitor.*
10. Sunt asociate corect structurile extrase din fragmentele date cu sursa din care provin în varianta de răspuns:
a. *puterea gândului* – textul **B**;
b. *Fiecare om ar trebui să aibă grijă de gândurile lui* – textul **A**;
c. *gânduri pierdute*– textul **C**;
d. *o gândire învălmășită, de fum* – textul **C**.

- 11.** Sunt despărțite corect în silabe toate cuvintele din varianta de răspuns:
- e-fec-tul, po-veș-ti-le, jun-glei, ni-cio-da-tă;
 - ef-ec-tul, pov-eș-ti-le, jun-glei, ni-cio-da-tă;
 - e-fec-tul, po-veș-ti-le, jung-lei, nici-o-da-tă;
 - e-fec-tul, po-veșt-i-le, jun-glei, ni-cio-da-tă.
- 12.** Se dau cuvintele: (1) confuz; (2) îngrămădit; (3) cenușiu; (4) fumuriu. Dintre acestea, sunt sinonime adecvate pentru cuvântul subliniat în secvența: *o gândire învălmășită, de fum*:
- numai (1);
 - (1) și (3);
 - toate;
 - (2) și (4).
- 13.** În secvența: *Văzând câte gânduri pierdute există*, se află:
- două verbe predicative și două predicat verbale;
 - două verbe predicative și un predicat verbal;
 - un verb nepredicativ, un verb predicativ și un predicat verbal;
 - un verb predicativ, un predicat verbal și un predicat nominal.
- 14.** Cuvântul subliniat în secvența: *Poate unii ar vrea să adopte gânduri, murmură nu prea convins Gând cel Bun*, este corect analizat în varianta de răspuns:
- predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul perfect simplu, conjugarea I;
 - predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul prezent, conjugarea I;
 - predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul imperfect, conjugarea I;
 - predicat verbal exprimat prin verb predicativ, modul indicativ, timpul prezent, conjugarea a II-a.
- 15.** Substantivul din secvența: *Mi-amintesc cu uimire și-acum* are cazul și funcția sintactică:
- acuzativ, nume predicativ;
 - acuzativ, complement circumstanțial de mod;
 - acuzativ, complement indirect;
 - nominativ, apozitie.

II. CONSOLIDARE

- 16.** Cuvântul subliniat în secvența: *Mi-amintesc și acum/ de timpul în care aveam/ o gândire învălmășită, de fum* este corect analizat în varianta de răspuns:
- atribut adjectival, adjectiv pronominal relativ, caz acuzativ;
 - atribut pronominal, pronume relativ, caz acuzativ;
 - complement circumstanțial de timp, pronume relativ, persoana a III-a, numărul singular, caz acuzativ;
 - complement circumstanțial de timp, pronume relativ, caz acuzativ.

17. În secvența: *Fiecare om ar trebui să aibă grijă de gândurile lui, îi spuse el într-o zi Îngerului Parcărilor*. există:
- patru pronume personale, un adjectiv pronominal posesiv și un adjectiv pronominal nehotărât;
 - două pronume personale, un pronume posesiv și un adjectiv pronominal posesiv;
 - trei pronume personale și un adjectiv pronominal nehotărât;
 - trei pronume personale și un pronume nehotărât.
18. Măsura primului vers din textul C este de:
- opt silabe;
 - nouă silabe;
 - zece silabe;
 - unsprezece silabe.
19. În ultimele două versuri din textul C, nu există următoarea figură de stil:
- epitetul;
 - inversiunea;
 - metafora;
 - antiteza.
20. Versul care conține un hiat și doi diftongi este:
- ca un pescuitor de perle, căruia marea;*
 - liniștea fecundului pământ;*
 - al junglei de odinioară;*
 - în care-amintirile și dorințele și iubirile.*
21. Cuvântul subliniat în secvența: *din oră mă săltam în oră*. are valoare morfologică diferită decât în textul dat în varianta de răspuns:
- Mă sperie gândul că vei pleca mâine.
 - Mă gândesc să mă retrag din competiție.
 - Mă întreb ce se va întâmpla mâine.
 - Mă plimb pe aleile pustii ale parcului.
22. Pronumele subliniate în secvența: *Eu văd și la mine în parcare*. se află în cazul:
- acuzativ;
 - nominativ, respectiv acuzativ;
 - nominativ;
 - nominativ, respectiv dativ.
23. Verbele din secvența: *Copiii răspund mai bine decât adulții, iar bolnavii de Alzheimer nu pot manifesta efectul placebo*. sunt, în ordine, la modul:
- indicativ, condițional-optativ, infinitiv;
 - condițional-optativ, indicativ, indicativ;
 - indicativ, indicativ, indicativ;
 - indicativ, indicativ, infinitiv.

III. STANDARD

- 24.** Două moduri de expunere utilizate în textul C sunt:
- narațiunea la persoana I și descrierea;
 - monologul și descrierea;
 - dialogul și descrierea;
 - monologul și narațiunea la persoana I.
- 25.** Conform informațiilor prezentate în textul A, următoarea afirmație nu este corectă:
- O regiune a măduvei spinării poartă denumirea de „corn dorsal”;
 - Efectul placebo reprezintă doar un proces de autosugestie;
 - Inițial, doctorii care practicau medicina clasică refuzau să creadă că pacienții se pot vindeca singuri;
 - Doar o treime din pacienți răspund la tratamentele placebo.
- 26.** Personajele prezente în textul B sunt:
- Gând cel Bun și Îngerul Parcărilor;
 - Gând cel Bun și un gând abandonat;
 - Gând cel Bun, Îngerul Parcărilor și Tarzan;
 - Gând cel Bun și Tarzan.
- 27.** Versul care sugerează o ipostază a eului liric este:
- liniștea fecundului pământ;*
 - Tarzan se arunca urlând;*
 - cum dintr-un arbore într-altul;*
 - ca un pescuitor de perle, căruia marea.*

IV. EXCELENȚĂ

- 28.** Ultimele patru versuri ale textului C sugerează:
- imaginea unui peisaj mirific;
 - melancolia eului liric dată de trecerea timpului;
 - libertatea deplină a eului liric;
 - imaginea unui spațiu exotic.
- 29.** În relație cu mesajul transmis, titlul textului C sugerează:
- nostalgia dată de trecerea timpului;
 - încântarea contemplatorului în fața unui peisaj exotic;
 - bucuria retrăirii clipelor copilăriei;
 - antiteza dintre trecut și prezent.
- 30.** Următoarea afirmație este corectă:
- În textul A, apar enumerații cu rolul de a crea imagini artistice.
 - În textele B și C, apar aspecte caracteristice operelor literare;
 - Textul B nu transmite sentimentele autorului;
 - În cele trei texte, apar imagini artistice vizuale.

GRILA DE NOTARE

Item	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Rezultat	d	a	b	b	a	b	d	a	c	d	a	a	b	a	b

Item	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Rezultat	d	c	b	d	a	a	b	d	b	b	a	d	c	a	b